

**ANNA
FREDRIKSSON**

ERSÄTTAREN

Bokförlaget
Forum

Av Anna Fredriksson har tidigare utgivits:

Sommarhuset 2011
Lyckostigen 2012
Augustiresan 2013
Tisdagsklubben 2015
Avskedsfesten 2016
Mellan himmel och hav 2018
Ett enklare liv 2019
Vägen till äppelriket 2020
Minnesförlusten 2022
Nattsköterskan 2024

På annat förlag:

11 nätter före jul 2018
Risk för regn 2019

**Bokförlaget
Forum**

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm
www.forum.se

Copyright © Anna Fredriksson 2025

Enligt avtal med Nordin Agency AB

Omslag: Maria Sundberg

Tryckt hos ScandBook EU, 2025

ISBN 978-91-37-16067-2

EN KRAFTFULL STÖT. En skur av glasskärvor mot asfalt.

Julia sätter sig upp i sängen med hamrande hjärta. Explosionen fick hela huset att skaka, golvet vibrerade under henne. Tryckvågen kändes som en gungning.

Hon har sovit ytligt sedan en längre tid tillbaka, och efter det anonyma samtalet i fredags har hon inte vågat slappna av ett ögonblick. Rösten i luren har ekat genom huvudet sedan dess. *Du ska ge fan i vår familj, annars...*

Och nu har det hänt. Hon vet det direkt, behöver inte ens tänka efter.

Det här är riktat mot henne.

Kvickt viker Julia undan täcket och går fram till fönstret. Hon gläntar på rullgardinen och släpper in gryningsljuset, drar sedan upp den helt. Smällen var dov, det lät som om den kom från någonstans längre bort, men den fick ändå rutorna att skallra.

Än så länge ligger gatan tom. Men när hon kisar en aning kan hon urskilja hur markytan glittrar av splitter utanför ingången till grannhuset. En trasig gatlampan blinkar till då och då, utan att slockna helt. Lekplatsen på andra sidan gatan är tom. En ensam gunga svänger långsamt på gungställningen fast det är vindstilla.

När Julia går in i vardagsrummet och öppnar balkong-

dörren hör hon ett sprött klingande där ute, längre bort. Några större glasskärvor tycks falla till marken.

Hon står som förlamad i tystnaden. Hjärtat dunkar orytiskt. Är det Leo som ligger bakom sprängningen? Om det nu var en bomb. Men det kan inte ha varit något annat.

Himlen är grå och luften fuktig. En lukt av asfalt, avgaser och sopor hänger kvar från föregående dag.

Med fumliga fingrar drar hon upp en cigarett ur paketet. Tänder den och blåser långsamt ut röken genom näsborrarna medan hon försöker lugna sig.

Det behöver inte alls vara ett sprängdåd som har med henne att göra. Fast vad skulle annars ha kunnat orsaka en så kraftig smäll? Och varför just här, på hennes gata? Hökarängen kan visserligen inte beskrivas som en fashionabel förort men området är ändå förhållandevis lugnt.

Röster börjar höras från olika håll. I husen runt omkring öppnas fler fönster och balkongdörrar. Grannar i nattlinnen och morgonrockar tittar ut, sträcker på halsarna och spanar bortåt gatan, åt det håll smällen kom ifrån. En kvinna hörs gråta, en man ropar högt, folk pratar upprört med varandra.

Julia stänger balkongdörren och tar upp sin telefon från soffbordet.

”Jag vill anmäla att det har skett en explosion”, säger hon när en kvinnlig röst svarar hos polisen. ”I porten bredvid min, tror jag. Det är första gången det sprängs här, vad jag vet.”

Hon uppger sitt namn och adressen, sedan blir hon tillsagd att bara vänta. Tjugo minuter senare står ett par uniformerade poliser utanför lägenhetsdörren. Julia svarar på deras frågor och får veta att något som med stor sannolikhet varit en hemmagjord bomb mycket riktigt har detonerat i porten intill. Ingen kom till skada.

”Vi håller fortfarande på att samla in information”, säger den ena polisen, en kvinna med ljusbrun pagefrisyr. ”Men bomben var klumpigt byggd, den exploderade mer i sidled än framåt, vilket förmodligen räddade liv. Vi tolkar det som amatörmässigt.”

Julia kan bara berätta att hon hört en smäll. Poliserna frågar om hennes yrke, och hon svarar som det är, att hon arbetar som socialsekreterare i Haninge.

”Har du fått ta emot något hot nyligen?” undrar den andra polisen, en mörk man i trettiofemårsåldern med smålockigt hår. ”Mot dig personligen.”

”Ja, så sent som i fredags.”

Den kvinnliga polisen noterar datumet.

”Tror du att det här sprängdådet skulle kunna vara riktat mot dig?” frågar hon.

”Mycket möjligt. Gärningspersonen kan ha tagit fel adress.”

Poliserna växlar en blick.

”Vi såg klotter bredvid porten”, säger den lockige. ”Ett kryss, som vi misstänker var en markering för vilken port som skulle sprängas. Men vi vet inte om det är relevant.”

”Det är inget jag har hört talas om.”

Poliserna frågar mer om hotbilden och Julia berättar om Leo Dabler, tjuogoettåringen som var hennes klient för ett halvår sedan.

”Jag försökte hjälpa honom att hoppa av från hans kriminella familj, med hans moster högst upp i hierarkin. Leo ville verkligen samarbeta. Men sedan gjorde han plötsligt en helomvändning och bröt kontakten. Och så började hoten komma. Både per telefon och via mejl, det har varit allt möjligt. Han sa att jag skulle råka illa ut om jag någonsin blandar mig i hans familjs angelägenheter igen.”

Poliserna antecknar hennes uppgifter.

”Nu på sista tiden har det eskalerat”, lägger Julia till. ”Efter att en av mina kollegor varit involverad i ett tvångsomhändertagande av en minderårig i familjen Dabler. Leos yngre bror. Det var olyckligt att det blev så.”

”Vi får se vad den tekniska undersökningen ger”, säger kvinnan med pagefrisyren.

Den manliga kollegan nickar.

”Men vi kommer i alla fall att kolla upp den här personen som du nämnt. Leo Dabler.”

”Jag skulle nog behöva någon typ av skyddsåtgärd”, säger Julia. ”Jag har tagit upp det förut med min poliskontakt, Mischa Ljungström, men ...”

Hon kommer av sig, märker hur hon darrar på rösten. Den smålockige skakar på huvudet.

”Vi kan inte lova dig någonting. Om det gäller ett säkerhetsärendet får du ta det med din arbetsplats, och gå vidare därifrån.”

Julia står tyst. Hon kan inte räkna alla gånger hon talat med både sin chef och polisen om diverse hotfulla incidenter. Inte mycket har gjorts, det är ständigt brist på resurser och bevis saknas för det mesta.

Den kvinnliga polisen spanar inåt lägenheten.

”Bor du här ensam?”

”Nej. Med min sambo.”

”Är han inte hemma?”

”Nej, han sover över hos sin mormor. Hon behöver hjälp ibland, och nu har hon ramlat och gjort illa ryggen. Jag vill inte ringa, då kanske jag väcker henne också.”

Julia stryker sig om överarmarna. Explosionen sitter kvar i kroppen, som ett inre muller.

Den manliga polisen studerar henne.

”Du kanske inte borde vara ensam just nu. Har du någon annan anhörig? Som du kan ta dig till?”

Det tar emot att svara.

”Bara min syster.”

”Då tycker jag att du ska åka hem till henne. Nu med en gång.”

De lämnar henne med beklagande miner.

Julia får på sig de kläder hon hittar, hon märker knappt vad det blir. Telefonsamtalet blir kort, hon drar sig för att beställa en taxi. Bankkontot har redan börjat se magert ut och det är evigheter till nästa lön. Men hon gör det i alla fall.

När Julia stängt lägenhetsdörren får hon en ingivelse att ringa på hos Bengt och lugna honom i förväg, så att han inte blir allt för skärrad. Men det är så tidigt på morgonen, den åttionioåriga grannen har nedsatt hörsel och sover antagligen. De kan pratas vid senare.

Ute på trottoaren kan Julia se grannhuset på nära håll. Det kommer fortfarande rök ur porten. Dörren har vridit sig och karmen sitter inte kvar i fasaden. På trottoaren ligger ett gnistrande lager av splittrat glas, vitt som snö.

Taxin kör fram och hon sätter sig i baksätet. Pulsen är fortfarande i uppror, det trycker i öronen. Hon vet inte riktigt vad som väntar.

Men det här är en alldeles särskild situation. Alexandra måste förstå.

BILEN SUSAR FRAM på gatorna, genom rondeller och över broar. Stadsbebyggelsen övergår i lummig grönska och pampiga villor, sjötomter med bryggor och förtöjda båtar, en del av dem gigantiska. Den blanka vattenytan påminner om semester. Men Julia ska arbeta större delen av sommaren, i år har hon inte fått ledigt förrän första veckan i augusti. Än är det bara den nionde juni.

När taxin stannar framför den gula gamla stenvillan med dubbla glasverandor betalar hon och stiger in genom grinden. På den enorma tomten reser sig många träd, gamla och knotiga. Utmed grusgången löper en rad lampor ända fram till den breda entrétrappan, och bakom huset skimtar poolen, dämpat turkos. Den liknar ett rymdskepp nedsänkt i marken.

Julia tar ett par långa andetag. Det är som att kliva in i en främmande värld när hon kommer hit. Hon vet aldrig var hon ska sätta fötterna eller göra av sina händer. Gryningsluften är ljummen och fylld av alldeles för starka dofter. Blommorna luktar sött, gräset avger en dunst av gödsel.

Hon trycker på den gamla ringklockan i utsirad mässing. Ett skorrigt pinglande hörs. Victor öppnar efter en liten stund, i joggingbyxor och t-shirt, och med sin vanliga avmätta min.

Han har inte brytt sig om att lära känna sin frus tvillingsyster något vidare. Vad det beror på kan Julia bara gissa.

Hon försöker le mot Victor, på det där underdåniga sättet som inte alls passar henne. Men nu är det befogat. Hon ringde klockan kvart över fyra, väckte säkert både honom och Alexandra.

”Tack för att jag fick komma”, säger hon. ”Förlåt att det blev med så kort varsel.”

”Självklart.”

Victor ser lite nervös ut när han drar handen genom sin kortklippta frisyr. Håret är redan solblekt och ansiktet brunbränt trots att sommaren knappt börjat. Julia erinrar sig att paret tillbringade en vecka i Italien för ett tag sedan.

”Var är Oskar?” undrar han.

”Hos sin mormor. Jag ska ringa honom lite senare.”

Några följdfrågor blir det inte. Victor är förstås van vid att Oskar inte följer med. Trots att de varit ett par i så många år har Julias sambo bara varit här i Djursholm ett fåtal gånger. Hon förstår honom. Hela stället andas förakt mot sådana som han. Och Oskar är inte den som ägnar sig åt självplågeri i onödan. Han har integritet. Att Victor och Alexandra går miste om hans värme och humor, hans klarsynta insikter, är inte hans fel. De får helt enkelt skylla sig själva.

Julia stiger in i den tapetserade hallen och hänger av sig jackan på en krok. Den enorma väggspegeln är obehaglig, hon får för sig att den reflekterar något diffust som inte borde vara där. Något obestämt som gömmer sig i vråna.

Victor går före henne in i köket.

”Vill du ha en kopp kaffe? Eller te?”

”Nej tack.”

”En macka, kanske? Med ost?”

Julia ser hur han anstränger sig för att se positiv ut. Hon får till ännu ett stramt leende.

”Okej. Tack. Men ingen macka, bara en kaffe.”

Lätta steg hörs från hallen, den svängda trätrappan knarar till. Ögonblicket senare blir Alexandra synlig i dörröppningen. Hon är barfota, klädd i yogabyxor och grå huvtröja. Håret är utsläppt, lite kortare än Julias. Hon är osminkad, ser gråblek och liksom insjunken ut.

Alexandras käkparti är mer markerat än Julias, för den som studerar systrarna noga bredvid varandra. Det är bara en aning bredare, och det enda som egentligen separerar dem utseendemässigt. I övrigt är de identiska. Under hela uppväxten kunde ingen utom deras föräldrar skilja enäggstvillingarna åt.

”Hur är det?” säger Alexandra.

”Inget vidare.”

”Men tror du verkligen att den där bomben gällde dig? Det var ju grannporten som sprängdes.”

”Det kan ha varit fel adress. Det är oftast ungar i nedre tonåren som spränger, utan att ha någon koll.”

Alexandras välansade ögonbryn drar ihop sig.

”Jaha? Jag vet inte, det låter ändå lite långsökt. Men om jag vore du skulle jag flytta. Eller ni, menar jag.”

Julia uppfattar den snabba blicken mellan systemen och svågern. Oskar har aldrig räknats. I Alexandras och Victors trygga och bekväma värld är Julia den misslyckade, som alltid försätter sig i problem. Genom att ha fel yrke, bo i fel område och bli ihop med fel man. I deras ögon får hon skylla sig själv, oavsett vem bomben egentligen var riktad mot.

Julia stöder sig med handen mot köksöns kalla marmorskiva. Hon är fortfarande spänd, med en dov vibration inombords. Egentligen vill hon inte umgås alls.

”Det är i alla fall helt sjukt”, säger Victor. ”Att något

sådant här kan hända. Och att det ens kan ha varit ett hot mot dig.”

Han låter upprörd, men Julia kan inte svara med annat än en axelryckning. Det är som det är, för många som jobbar inom socialtjänsten.

De sätter sig på glasverandan med varsin kopp kaffe. Julia sjunker ner i en knirkande korgstol. Bordet är antikt, kanske i mahogny, säkert ett arv efter någon av Victors rika släktingar. Hon möter systemns och svågerns blickar över bordet.

”Vi har haft en sprängning tidigare, mot jobbet”, säger hon. ”Och så några andra hotincidenter. Men polisen kan inte göra så mycket åt det.”

”Är du inte rädd?” undrar Victor.

”Ibland. Man är på sin vakt, förstås. Vi har larm och nöd-utgångar i samtalsrummen, men det räcker inte.”

Julia kan se hur han gör allt för att verka intresserad av hennes solkiga tillvaro i socialsvängen. Givetvis är både han och Alexandra blasé i fråga om sprängningar och skjutningar efter att det tjatats om i medierna i flera års tid. För dem är det bara otäckheter som sker någon annanstans, långt borta. Aldrig i deras närhet.

Hon ser in i vardagsrummet. De stora fönstren släpper in ljus, men på något sätt känns rummet ändå mörkt i hörnen, som om ljuset inte når dit. Dyra, minimalistiska soffor står perfekt placerade på den stora mattan. Runt dem blandas moderna inventarier med antikviteter, på ett arrangerat sätt som påminner om en scenografi.

”Det är hemskt att det ska finnas så mycket hat där ute”, säger Alexandra, vänd mot Victor.

Julia klämmer på cigarettpaketet som är nedtryckt i bröstfickan på jeansjackan. Röksuget har tilltagit men att tända en cigarett är inte aktuellt. Både Victor och Alexandra

avskyr rökning, i synnerhet Victor. Inte ens i trädgården är det okej.

Hon låter cigaretterna vara. Skruvar försiktigt på sig i korgstolen. Hon har lovat sig själv att inte framställa sig som ett offer, att inte gråta. Men plötsligt kommer alltihop ikapp henne och tårarna börjar rinna nedför kinderna.

”Jag vet inte vad jag ska ta mig till, vart jag ska ta vägen.”

Hon hade kunnat vara död, i stället för att sitta här. Ligga livlös och kallnande på en likbår.

Alexandra byter ännu en blick med Victor, sedan dricker hon en klunk kaffe och tittar på Julia.

”Ska du inte bo här ett tag? Tills du landat i vad du ska göra. Bara några dagar, en vecka kanske. Tills de har reparerat porten. Så att du inte behöver bli påmind varje dag.”

Julia sitter tyst. Hon känner tydligt deras ovilja, de vill verkligen inte att hon ska flytta in, men de är väluppfosttrade människor som är noga med att bete sig korrekt. Erbjudandet är helt klart en allmosa och normalt skulle hon ha tackat nej. Men den här gången finns inget utrymme för stolthet.

”Tack”, säger hon, med en hoptryckt röst som hon inte lyckas få klar. ”Ja, det skulle nog vara skönt att få övernatta här. Men ett dygn räcker.”

Hon tänker på Bengt, grannen som snart fyller nittio och bor ensam. Den vänliga åldringen har levt ett stilla liv i samma hyreslägenhet i decennier. Rent fysiskt är han i förhållandevis bra skick, även om hörseln är dålig och han behöver rullator. Bengt brukar be henne komma över och hjälpa honom med småsaker, som att byta en glödlampa eller läsa igenom brev från myndigheter. Tjänsterna i sig är nog inte så viktiga, det väsentliga tycks vara den psykologiska tryggheten i att Julia finns på andra sidan farstun. Säkert ännu mer nu efter sprängdådet.

Bengt skulle bli ängslig och nervös om han ringde på och hon inte var hemma. Men en natt ska han nog klara av, om hon ringer och förklarar att hon ska besöka sin syster.

Victor ser tigande ner på sina solbrända händer. Julia kan ana vad han tänker.

”Oskar ska så klart inte följa med”, tillägger hon. ”Han bor säkert hos sin mormor. Jag kan komma hit direkt efter jobbet.”

”Bra”, säger Alexandra. ”Då gör vi så. Jag fixar en tandborste och ser till att det blir bäddat i gästrummet.”

Julia reser sig ur korgstolen. Genom det spröjsade fönstret ser hon trädgården, det inhägnade paradiset som hon snart ska lämna för att gå till Djursholms torg, till fots. Hon måste ta bussen och sedan göra ett byte vid Danderyds sjukhus, för att sedan fortsätta med tunnelbana och pendeltåg ut till Haninge där hon har sin arbetsplats, i andra änden av stan. En och en halv timme kommer det att ta.

I vanliga fall har hon bara en tredjedel så lång restid till och från sitt hem, oräknat promenaden till tunnelbanestationen. Det går smidigt, även om det också är obekvämt ibland. Ofta måste hon trängas i vagnar med dålig ventilation och hostande människor. På vintern kan avgångar bli inställda och då hänvisas alla resenärer till ersättningsbussar, eller så får man stå i evigheter och vänta i snålblåst med snöblandat regn.

Det är sådant som Alexandra och Victor inte har en aning om.

”Vi ses i kväll”, säger Julia. ”Tack för hjälpen.”

”Ingen orsak”, säger Alexandra på sitt mekaniskt artiga vis.

JULIA SMÅSPRINGER FRÅN pendeltågstationen medan hon trycker på Oskars namn i telefonlistan. Först nu har hon ro att prata med honom, det funkar inte på tåget när människor kan höra vartenda ord som sägs.

Några signaler går fram innan han äntligen svarar.

”Hej, älskling”, säger hon.

”Har det hänt något?”

Hon brukar inte ringa på väg till jobbet. Oskar låter orolig, vilket han har all anledning att vara. Men Julia lugnar honom. Visserligen var det någon som sprängde deras grannport i natt, eller snarare tidigt i morse, men hon är oskadd. Det var bara materiell förstörelse.

”Fy fan”, säger han. ”Men du tror väl inte att det var riktat mot dig?”

”Vet inte. Kanske. Jätteläskigt i alla fall. Jag är tacksam över att jag lever, det är det enda jag kan säga.”

”Du hade nog klarat dig ändå. Det ska mycket till för att en sådan där sprängning ska skada någon i huset.”

”Jo, jag vet. Men för säkerhets skull åkte jag till Alexandra och Victor. Jag sover nog där i natt också, för att slippa vara ensam.”

”Alexandra och Victor?”

Det finns en strävhets i Oskars röst.

”Jag visste inte vart jag skulle ta vägen”, säger Julia. ”Ville inte störa dig när du var hemma hos din mormor.”

”Nej, visst. Det förstår jag.”

”Hur är det med henne?”

”Dåligt. Hon behöver hjälp med det mesta just nu.”

”Tur att hon har dig. Då kan du ta hand om henne i kväll också, medan jag är ute i Djursholm.”

”Ja. Det blir nog bäst.”

Julia tittar på klockan.

”Jag måste börja jobba nu. Vi hörs senare.”

”Klockan är inte ens sju. Ska du verkligen jobba i dag? Du kan inte ha sovit många timmar i natt.”

”Nej, men jag har en massa möten inbokade. Jag kan inte svika mina klienter. Och förresten har jag inte råd med en karensdag.”

”Okej. Det fattar jag. Ta hand om dig.”

Hon avslutar samtalet och fortsätter att gå, med lättare steg. Hon är så stolt över sin Oskar. Att han gjort en sådan kraftansträngning och tagit sig ur spelmissbruket. Han fixade behörighet genom att plugga på Komvux och nu har han börjat studera på distans, en juridisk översiktskurs som kostar en del men som han målmedvetet sparat ihop till.

Julia stannar upp för att hämta andan. Trots den tidiga morgonen är det redan alldeles för varmt ute, de få människor hon passerar rör sig på en gång trögt och irriterat.

Hon fortsätter ett hundratal meter och så är hon framme vid kommunhuset där socialkontoret ligger. Arbetsplatsen som hon fortfarande, efter tretton år, betraktar som den viktigaste i världen. Allt handlar om de förändringar hon kan åstadkomma här. Det lilla hon kan bidra med i en värld full av orättvisor. Och det är faktiskt inte så lite. Även om jobbet

stundtals är psykiskt påfrestande, och ibland rent av riskfyllt, så är det ett yrke att vara stolt över.

När Julia stigit in genom entrédörren ser hon sig hastigt omkring i den stora ljusgården, men ingen mystisk människa syns till. Det har blivit en vana att göra så. Hon tänker knappt på det längre.

Snabbt hejar hon på Emelie i receptionen, tar fram sitt passerkort och trycker koden, åker sedan upp med en av glashissarna. Fortfarande inga konstiga personer nere i ljusgården när hon tittar ner.

Inne i kontorslandskapet slår hon på datorn och öppnar mejlprogrammet. Kollar vad som gäller för dagen kring bemanningen och gör en prioritetssortering av inkomna meddelanden. Vissa kan vara akuta och behöva hanteras direkt, alla måste bli rättvist behandlade. Hon svarar på mejl och handlägger ansökningar, men det är svårt att koncentrera sig.

Hon tänker på hur det kommer att bli efter jobbet i dag, när hon ska åka ut till Djursholm igen. Bo hos sin syster och sväger, utan att egentligen vara välkommen.

Alexandra anser att var och en får ta ansvar för sina egna livsval. Hon har aldrig förstått hur man kan välja att bli socionom. Redan när Julia gick sin utbildning brukade Alexandra skicka tidningsartiklar till henne om hur många socialsekreterare som flyr yrket på grund av brister i arbetsmiljön, usla karriärmöjligheter och låg lön.

Det var under en period när de fortfarande sågs ibland hemma hos mamma, för att hjälpa henne med sådant som hon var för trött för att klara av. Under tonåren hade de glidit isär allt mer. Det enda som verkligen förenade dem var beslutet att bryta med pappa. Alexandra för att hon skämdes över honom i sin nya umgängeskrets, Julia för sättet han behandlade mamma på.

Julia rycks ut ur tankarna när det blir dags att ta emot dagens första klient, trebarnsmamman Zulima Birgersson. Luften i besöksrummet är tung och kvav, en lukt av desinfektionsmedel och svettblöta kläder hänger kvar. Julia öppnar fönstret en aning men det hjälper inte, sommarvärmén är för påträngande.

Zulima har fått ett nytt ljus i ögonen. Hela hon liksom glittrar.

”Hur har du det?” undrar Julia.

”Patrik har flyttat. Till en annan kommun. Gävle. Och slutat höra av sig.”

Julia lägger ner pennan hon just tagit upp. Att Zulimas våldsamma exman äntligen verkar ha bestämt sig för att lämna henne ifred är en underbar nyhet.

”Vad fint att höra. Ja, jag tänkte väl att det var något bra som hänt, du ser så glad ut i dag.”

Zulima ler ännu större.

”Det går redan bättre för barnen i skolan. Och så har jag varit på jobbintervju.”

”Nämen, är det sant? Vad är det du har sökt?”

”Ett deltidsjobb i ett storkök. Intervjun gick bra, tror jag. De skulle höra av sig.”

”Vi håller tummarna för att du får det.”

”Jag vill tacka dig för all hjälp”, säger Zulima. ”Du har räddat mitt liv.”

Julia får knappt fram ett ord. Men hon vet att det kanske faktiskt stämmer. För ett ögonblick bryter glädjen igenom allt vad hotbild och rädsla heter.

”Vad härligt att höra”, säger hon. ”Då hoppas jag att det ska fortsätta så här. Hör av dig och berätta. Jag vill gärna att vi tar ett nytt möte om tre veckor och stämmer av läget. Vad tror du om det?”

Zulima nickar och ler stort. Men någon personlig relation har de ändå inte. Tidspressen finns där, och Zulima får också bråttom iväg när deras korta stund tillsammans är över.

Julia reser sig för att öppna fönstret ännu en bit. Det är då hon får syn på mannen som ställt sig nedanför byggnaden, en bit bort. Han bär huvtröja och uppdragen halsduk, trots värmen. Ansiktet är så gott som helt täckt. Han håller telefonen framför sig, det är ingen tvekan om att han filmar uppåt, mot fönsterraden där hon står.

Hon drar hastigt för gardinerna. Sjunger ner på en stol utan att veta vart hon ska ta vägen. Pulsen dunkar och det spränger i huvudet, den nakna rädslan gör henne torr i munnen.

Under sina år i yrket har hon bara blivit hotad med direkt fysiskt våld en enda gång. Klienten var onykter och drog plötsligt upp en kniv. Hon hann bli matt av skräck innan han stoppade undan den och gick sin väg. Det tog lång tid för henne att bli sig själv igen, länge efteråt hade hon mar-drömmar.

Nu är det ingen idé att vänta, Julia ringer upp sin polis-kontakt Mischa med en gång. De brukar tala med varandra regelbundet, stämma av och dela information. Ofta har de en samsyn men inte alltid. Polisen jobbar bakåt i tiden, med att lösa brott, medan socialtjänsten ägnar sig åt klienternas framtid. Det kan leda till diskussion ibland.

Mischa, liten och nätt, är några år över trettio och nästan alltid tillgänglig, hon prioriterar sådana här frågor och har ett genuint intresse, en vilja att hjälpa till.

”Någon sprängde min grannport i morse”, säger Julia.

Mischa verkar inte förvånad.

”Hökarängen?”

”Ja. Och nu står det en kille utanför mitt fönster på jobbet

och försöker filma. Maskerad, så att jag inte kan se vem han är.”

”Jag noterar det”, säger Mischa. ”Tack för att du ringer.”

”Tänker ni göra något?”

”Jag utgår från att mina kollegor håller på att utreda sprängdådet.”

”Det måste vara Leo Dabler. Jag är nästan säker.”

”Hur vet du det? Har ni haft kontakt nyligen?”

”Nej, inte på ett halvår. Men han har ju hotat mig förut. Sagt att jag ska dö om jag någonsin kommer i närheten av hans familj igen. Och i fredags, bara några dagar efter beslutet om att hans lillebror ska tvångsplaceras, blev jag hotad på telefon.”

”Av Leo?”

”Jag vet inte, rösten var liksom förvrängd. Det kan ha varit någon annan i familjen.”

”När hotet är anonymt finns det inte mycket vi kan göra från polisens sida”, säger Mischa. ”Du får prata med din chef. Det är alltid arbetsgivarens ansvar att säkerställa att personalen har en trygg arbetsplats.”

”Jag vet, men...”

Mischa avbryter henne.

”Lista alla incidenter, smått som stort. Så pratas vi vid senare.”

När samtalet är slut blir Julia sittande ett par sekunder. Gardinerna rör hon inte, de får vara som de är.

Hon hinner precis journalföra klientmötet med Zulima innan nästa tar vid. Ylva Selander, i stripigt hår och felknäppt flanellskjorta, väntar på en av sofforna nere i ljusgården. Julia blipper in henne med kortet och så åker de upp i glashissen tillsammans, för att sedan gå in i ett besöksrum.

Ylva är femtiosju år, en av alla de utslitna människor som

pendlar mellan sjukskrivningar och försörjningsstöd i väntan på förtidspensionering. Som så ofta fastnar hennes stirrande blick på Julia och blir kvar. Det skapar obehag men Julia anstränger sig för att vara närvarande i stunden, ge av sin tid och fokusera helt på klienten.

En viss förbättring har skett. Ylva klarar sig fortfarande inte på egen hand men tidigare vägrade hon ta emot hjälp. Varje gång socialtjänsten försökte ta kontakt avbröt hon samtalet. Nu är hon mera mottaglig, men Julia vet att det kanske ändå är dags att hänvisa till psykiatrin.

När Ylva har lagt fram sitt ärende och den ekonomiska transaktionen mellan dem är avklarad, snabbt och sakligt, tar det ytterligare en god stund innan hon lämnar besöksrummet. Det är som om hon vill dröja sig kvar, hålla ensamheten på avstånd in i det längsta.

Julia går tillbaka till samma fönster som förut. Hon drar bort gardinerna, killen i huvtröja står inte kvar. Ylva släntrar bortåt över den solstekta parkeringen, lätt haltande och med halvt nedhasade jeans. Asfalten ser ut att dallra, husen mitt emot har tappat sina konturer.

Det är snart dags för lunch, och Julia inser att matlådan hon förberedde i går kväll står kvar hemma i kylskåpet. Men det är ingen katastrof. Ibland finns det knäckebröd på jobbet så kanske kan hon göra en macka.

Hon lämnar fönstret och går mot personalens pentry. Hoten är obehagliga men klienter som Zulima gör att jobbet känns meningsfullt, det går faktiskt inte att bara sluta.

UTE I FIKARUMMET stöter Julia ihop med Hanna som håller på att brygga en kopp te med saffran och kanel, en rest av påsen hon fick av sin son Valter i julklapp. Julia frågar ingenting, Hanna har alltid haft en del underliga vanor.

”Den har räckt ett halvår men nu är den snart slut”, säger hon med ett skratt.

När Julia berättar om explosionen i grannhuset ser Hanna förfärad ut.

”Tror du att det var Leo?”

”Vet inte. Nyss var det i alla fall en maskerad kille här utanför som filmade mitt fönster med sin telefon. Jag såg inte hans ansikte.”

Hanna hajar till en aning, hennes ögon blir större. Julia byter ämne.

”Hur går det med renoveringsplanerna?”

Hannas fräkniga ansikte skiner upp, ögonen får liv.

”Jag funderar på om jag ska ha tapeter med frukter i stället för blommor?”

Hon håller fram sin telefon. På skärmen syns ett tapetmönster på mörkblå botten. Ljusgula klasar av något som ser ut som citroner, men ändå inte.

”Det är kvitten”, förklarar Hanna.

Hon skrollar fram bilder av trivsamt inredda rum, växt-

hus och grönsaksland. I sommar ska hon renovera stugan. Tapetsera om sovrummet och fixa bokhyllor, kanske bygga ett växthus.

”Och så ska jag be grannen sätta upp ett staket som ramar in tomten så att inte Luna smiter ut. Jack Russells har sådan jaktinstinkt, man kan inte lita på dem en sekund.”

Hanna är så lycklig över det lilla skeva torpet, beläget några kilometer bort. Det är inte ens fyrtio kvadrat och behöver egentligen åtgärdas på fler punkter, inte minst borde papp-taket läggas om innan det börjar läcka. Kanske ingår även det i sommarplanerna. Men det får inte bli för dyrt, Hannas lön är låg och den unga studenttjejen som passar Luna om dagarna kostar tvåhundra kronor i veckan.

Det var Julia som ordnade så att Hanna kunde bli ägare till torpet. För några år sedan dog Bengts bror, som från början ägde den gamla belånade sommarstugan. I sitt testamente efterlämnade han den till Bengt, på villkor att han skulle lösa ut lånet inom tre år, annars skulle stugan säljas till någon fattig stackare i nödläge, som brodern formulerade det.

Bengt blev förkrossad när han insåg att han inte skulle ha råd att betala lånet. Efter rådgivning från en jurist som inte kunde göra något åt broderns yttersta vilja bad Bengt att Julia skulle hjälpa till att hitta en behövande köpare. Och när Julia föreslog Hanna, nyskild tvåbarnsmamma som alltid semestrat hemma, var saken klar. Stugan såldes billigt och lånen blev lösta.

Sin vana trogen har Hanna håret uppsatt med en hårklämma, för dagen sköldpaddsmönstrad. Skjortklänningen blomstrar i grönt och matchar de turkosmålade tånaglarna som sticker fram ur lädersandalerna. Hanna är stilsäker, på sitt eget sätt.

”Det där med bomben var verkligen hemskt”, säger hon när de har tittat färdigt på bilderna. ”Men det behöver ju inte ha varit riktat mot dig, det var ju i grannporten.”

Hon tittar på Julia som brer smör på en bit knäckebröd.

”Nej. Det har du rätt i.”

Julia vill inte oroa Hanna som haft sin beskärda del av hot och våld i jobbet. För drygt ett år sedan följde en okänd person med den familj Hanna skulle träffa, som för att hålla koll på vad som hände på mötet. Dessförinnan hade personer med koppling till det ärende Hanna höll på att utreda, stått utanför hennes utflyttade söners adresser och filmat henne när hon besökte dem.

Både när Hanna var på jobbet och när hon var ledig fick hon ta emot hot via sms, telefon och e-post. Massor av meddelanden där det stod att hennes fiender visste var hon bodde och vad hennes barn heter och var de befann sig just nu. Klipp på Hanna lades upp på sociala medier och spreds tillsammans med falska påståenden om vad hon gjorde på jobbet. Filmsnuttarna kunde inte plockas bort, trots att Hanna flera gånger vädjade till de stora sociala medieplattformarna.

Så kom den förfärliga dagen. En klient med anknytning till ärendet ville ha pengar till en ny dator. Hanna sa nej. Killen tjatade. Hon stod på sig, hänvisade till att han redan fått en, ganska nyligen. Klienten gick sin väg, men senare när Hanna och Julia skulle ut och äta lunch kom hans storvuxna kompis fram i ljusgården och slog Hanna rakt i ansiktet, flera gånger efter varandra. Sedan försvann han snabbt medan hon låg kvar blödande på golvet.

Tårarna tränger sig upp men Julia lyckas tvinga dem tillbaka. Något låser sig i halsen när hon tänker på minuterna efteråt. Kalabaliken som uppstod, med skrik och gap och folk som höjde sina mobiltelefoner. Hur hon satt på golvet

med armarna om Hanna och höll hennes huvud i sitt knä tills ambulansen kom. Skadorna var inte allvarliga, som tur var. Hanna blev sjukskriven ett tag och kom sedan tillbaka, med vissa blessyrer. Men utan en tanke på att byta jobb.

”Jag ska få bo hos min syster och svåger i natt”, säger Julia. ”I deras villa ute i Djursholm. Då får jag lite lugn och ro, ett dygn i alla fall.”

Teet är klart, Hanna lyfter upp tesilen och tar fram en burk honung.

”Låter klokt.”

Hon slår sig ner med sin tekopp vid bordet. Över stolsryggen hänger hennes stora hemmavirkade jobbväska, randig i rosa och orange.

Julia tar sin knäckemacka, fyller ett glas med vatten och sätter sig ner mittemot Hanna. Lunchen blir torftig i dag men det spelar ingen roll när man har trevligt sällskap.

En stund senare är det dags för måndagsmöte men Hanna ska iväg på hembesök och kan inte vara med.

”Vi ses”, säger hon och försvinner mot hissarna.

Julia lägger en tiokrona i burken vid kaffemaskinen och tar med sig en mugg in i mötesrummet. Tommy har sedan en tid tillbaka bestämt att alla anställda måste betala själva för sitt kaffe.

Några andra kollegor har redan slagit sig ner vid det avlånga bordet. Bland dem Ulrika, som anställdes för ett år sedan. Omskolad socionom, runt fyrtio år. Precis som Hanna utreder hon fall där barn och ungdomar far illa, eller där familjer ber om hjälp. Ofta kommer hon in när de befinner sig i kris. Julia känner inte Ulrika så bra men hon märkte tidigt att den nya kollegan är av en taggig sort som det gäller att undvika.

Fler arbetskamrater kommer in. Karolina, Roberto, Vivi,

Amir, Bianca, Janni och några till. Mittemot Julia sätter sig Andreas, en vältränad man i fyrtioårsåldern som blev anställd i höstas.

Enhetschefen Tommy stiger in i mötesrummet och placerar sig vid bordets kortända. Han har med sig en bunt mappar och några lösa pappersark.

”Ni har säkert hört om explosionen i Julias grannport.”

Alla nickar, blickarna vänds mot henne. Tommy skakar bekymrat på huvudet.

”Jag har varit i kontakt med polisen. För vår del fortsätter vi med de samlade åtgärder som redan pågått ett tag. Utbildning av personalen, plus ökad säkerhet. Hoten och våldet mot er, socialtjänstens personal, måste upphöra. Och även otillåten påverkan, mutor och liknande. Våra motåtgärder behöver fortsätta.”

Det är tyst kring bordet. Ulrika antecknar frenetiskt.

”Måste vi tolka varenda grej som händer som ett personligt hot?” säger hon, med ett ögonkast mot Julia. ”Det blir lite löjligt, kan jag tycka.”

Ulrika har en benägenhet att ofta komma med nålstick, oklart varför. Men hon får ingen med sig, blir bara sittande med ett överlägset ansiktsuttryck. Julia ignorerar henne.

”Vad ska man göra då?” säger Bianca, en av de äldre socialsekreterarna som svept sin brungrå kofta om sig och tittar på Tommy. ”Vad menar du med motåtgärder?”

”Gällande utbildning så kan det exempelvis handla om klienter som söker försörjningsstöd och inte har så lätt att uttrycka sig verbalt på svenska språket”, svarar Tommy. ”Som ansvarig för enheten vill jag understryka att vi säkert många gånger behöver bli bättre på att förstå olika mänskliga beteenden. Jag tror att ni alla förstår vad jag menar. Vi behöver få till ett ännu mer empatiskt bemötande av klien-

terna och skapa en välkomnande miljö. Det är mitt ansvar, men också delvis ert.”

På väg ut från mötet kommer oron tillbaka.

Explosionen, de otäcka vibrationerna, skräcken efteråt. Allt sitter liksom kvar i skelettet, fortfarande.

Efter jobbet ska Julia ta sig till Djursholm. Hon hoppas att miljöombytet kan bli lite lugnande.